

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORNIA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO I.

LJUBLJANA, PETEK, 5. MARCA 1937.

ŠTEV. 25.

Leon XIII. o sv. Tomažu

ODLIKE DUHA IN UMA

In zares so v Tomažu vse odlike duha in uma, ki z njimi po pravici vabi druge k posnemanju: silno bogat, nepokvarjen, jasno razporejen nauk; soglasje z vero in čudovita skladnost z razodetimi resnicami; neomadeževano življenje, ki ga je krasil sijaj največjih kreposti.

SILNO BOGASTVO NAUKA

Znanje je tolikšno, da kakor morje obsega vso modrost, ki so jo izročili stari. Karkoli so resničnega povedali ali modro obravnavali poganski filozofi, cerkveni očetje in učniki, največji in najslavnejši možje pred njim, vse to ni samo globoko doumel, ampak tudi pomnožil, izpopolnil in razložil v tako jasni obliki, s tako natančno metodo razpravljanja, s tolikšno točnostjo izražanja, da se zdi, da je potomcem pač pustil možnost, da ga posnemajo, nikakor pa ne, da bi ga prekosili.

Nekaj posebno velikega pa je to, da je njegov nauk oprt in zgrajen na najsplošneje veljavna načela in da zato ustreza potrebam vseh časov in ne samo enega: da je ta nauk kar najbolj sposoben za to, da z njim pobijamo zmote, ki se v vedni menjavi neprestano znova porajajo. Tomažev nauk pa potrjuje njegova lastna notranja sila in dokazna moč: nepremagljiv je in sovražnikom vliva silen strah.

ČUDOVITA SKLADNOST UMA IN VERE

Nič manj ni ceniti, zlasti če sodimo kot kristjani popolno skladnost uma in vere pri Tomažu. Sveti učenik namreč je jasno dokazal, da to, kar se izkaže za resnično v naravnem spoznanju, redu, ne more nasprotovati onemu, kar verujemo na božje pričevanje: zato to nikakor ni manjvredna in poniževalna sužnost uma, ako krščansko vero sledimo in jo gojimo, ampak plemenita pokorščina, ki um sam krepi in ga dviga k višjim spoznavam: končno, da oba, razum in vera, izhajata od Boga ne zato, da bi bila drug z drugim sprta, ampak da se medsebojno podpirata in varujeta, zvezana z vezmi prijateljstva.

Prav vsi spisi sv. Tomaža so v resnici izrazita podoba te skladnosti in čudovitega soglasja. V njih namreč prihaja do močnega izraza zdaj razum, dosegajoč pod vodstvom vere to, kar hoče doseči v raziskavanju stvarstva; zdaj vera, ki jo osvetljuje in brani razum; a vendar tako, da oba, vera in razum, ohranjata neokrnjeno vsak svojo moč in svoje dostojanstvo. Dalje, kadar položaj zahteva, se oba kakor dva bojna zaveznika združita za vojsko proti skupnim sovražnikom.

In če je bilo vsekdar zelo važno, da ostane trdna sloga med razumom in vero, bodimo prepričani, da je to po XVI. stoletju še mnogo bolj važno. Kajti v tem času so se začela trositi semena neke svobode, ki hoče prekoračiti vse meje in mere; neka svoboda, ki povzroča, da človeška pamet neprikrito odklanja božjo avtoriteto, in ki z orožjem, ki ga išče pri filozofiji, žali in napada verske resnice.

SIJAJ NAJVEČJIH KREPOSTI

Končno je angelski učenik v kreposti in svetosti prav tako velik kakor v učenosti. Saj krepost je za razmah prirojenih zmognosti in za dosego učenosti najboljša priprava. Tisti, ki krepost zanemarjajo, napačno mislijo, da si bodo pridobili kleno in plodonosno modrost, ker »v hudobno dušo modrost ne vstopi, in v telesu, ki je grehu vdano, ne prebiva« (Modr 1, 4).

Tako oblikovanje duha pa, ki ima za izhodišče prirojeno moč kreposti, se je pokazalo pri Tomažu Akvinskem ne samo kot izredno in preodlično, ampak naravnost kot vredno, da ga je Bog sam na viden način odlikoval. Kajti ko je prečisti mladenič iz najhujšega zapeljevanja izšel kot zmagovalec, je za plačilo svojega junaštva prejel to, da je začutil, kako so se mu ledja na skrivnosten način prepasala in mu je obenem plamen poželjivosti za vselej ugasnil. Ko se je to zgodilo, je zanaprej živel, kakor da ni več podvržen vplivu telesa, tako da ga moramo primerjati s samimi angelskimi duhovi, nič manj po nedolžnosti kot po veleumu.

SV. TOMAŽ AKVINSKI NAŠ UČITELJ

Od Tomaža Akvinskega smo oddaljeni za 600 let. Izza njegove smrti (umrl 1274) so se v zgodovini filozofije, znanosti, umetnosti in verstva izvršile tako velike spremembe, da je podoba današnjih dni v marsičem drugačna kot podoba časa, v katerem je živel sv. Tomaž. Ali torej moremo s Tomažem Akvincem imeti še kako duhovno zvezo?

*

Kdor se postavi na stališče, da se resnica spreminja s časom in da ne vsebuje nobene vekotrajne veljavnosti; ali pa, da je spoznanje resnice tako lahko, da ne potrebujemo nobenega šolanja in da vsakdo premore vse sam, tisti naj kot skrajšen individualist le prezira delo sodobnikov, še bolj pa prednikov.

Toda resnica, ki je res resnica, se nikdar ne postara. Temu nikakor ne nasprotuje, če je v različnih časih treba poudarjati različne resnice. So pa tudi resnice, ki jih je treba oznanjati v vse časih.

Da tudi spoznanje resnice ni tako lahko, nam priča zgodovina. Samostojno in izvirno spoznanje izvestnih resnic je prisojeno le nekim duhovom, drugim pa ne, naj so še tako genialni. Resničnost filozofskega sistema, ki ga je učil Aristoteles, je po temeljitem proučevanju kot prvi izmed vseh najbolj spoznal sv. Tomaž Akvinski. Slabosti človeškega naravnega spoznavanja je prišlo na pomoč tudi božje razodetje.

*

Do takšne popolne sinteze človeškega naravnega in nadnaravnega spoznanja, kakršno je ustvaril sv. Tomaž Akvinski, se ni samostojno povzpел noben drug, ne pred njim, ne za njim. Že to je zadosten razlog, da ga štejemo za svojega velikega učitelja.

Za skupnega učitelja ga nam po večstoletni skušnji postavlja tudi Cerkev. On je naš učitelj po svojih naukih in po svojem duhu. Obvezni so vsi tisti njegovi nauki, ki so za dokaz naše verske izvestnosti nujno potrebni. V duhu Tomaža Akvinskega se moramo dalje ozirati tudi na ves poznejši napredek človeške misli in na svoje časovne potrebe ter tako njegove nauke uporabljati in izpopolnjevati.

Nauk in duha sv. Tomaža moramo proučevati na osnovi njegovih lastnih del, iz katerih nam v vsej svoji neprekosljivi jasnosti in preprostosti sije nasproti najpopolnejša sholastična metoda: natančno določeni pojmi, trdni dokazi pa sistematična zveza vseh misli z najvišjimi načeli in najdalekosežnejšimi posledicami.

Dr. J. T.

BESEDE O SV. TOMAŽU

Zvesti sv. Tomažu!

Ako hočemo ubežati zmotam, ki so vzrok in počelo vseh nezdod naše dobe, je treba, da bolj kot kdaj ostanemo zvesti učenci sv. Tomaža.

(Pij X., Pascendi.)

Naš učenik

Eden je naš učenik Jezus Kristus in za Kristusom njegov sveti učenik sveti Tomaž.

(Častiljivi Janez od Jezusa — Marije.)

Ne samo za filozofe

Pier Giorgio Frassati je še nekaj mescev pred svojo smrtjo, potem ko je končal izpite na tehniki, sklenil: »Letos bom posvetil svoj čas branju sv. Tomaža Akvincana.« Pa da ne bi mislili, da je bil Pier Giorgio kak filozof. Tehnik je bil! A zavedal se je, da Tomaževa dela niso samo literatura za filozofe, ampak klasične katoliške življenjske knjige.

7. marca - god sv. Tomaža

Spominu sv. Tomaža Akvinskega, velikega filozofa in patrona učeče se mladine, posvečamo današnjo številko. Vekovitost in premoč njegove filozofije hočemo poudariti, pokazati hočemo Tomaževo verno in značajno osebnost in zato njegovo veljavo zlasti za katoličana.

Dominikanec Tomaž Akvinski (1225—1274), nazvan Doctor angelicus, je najznamenitejši krščanski mislec, osrednja postava sholastike in krščanske filozofije sploh. Ponižna podrejenost Cerкви in redovnim predstojnikom mu globokega duha ni potisnila v tesno ožino, marveč vprav po veri oplojen je Tomaž dvakrat prerasel vse druge človeške umove.

Izredno plodovit je bil, najvažnejši deli sta mu »Summa theologiae« in »Summa contra gentiles«. L. 1323. je bil prištet svetnikom in 1879 ga je Leon XIII. proglasil za prvega učenika katoliške Cerkve.

KNJIGA O FILMU

Okrožnica Pija XI. o kinematografu, ki v kratkem izide kot XII. številka Naše Poti, je nov dokaz, s kakšno očetovsko ljubeznijo bdi sv. oče nad Kristusovo čredo. Z najvišjega mesta, kamor ga je postavil sam Bog, mu gre pogled neprestano preko vsega sveta; budno pazi na vsako stopinjo človekovo, na vsako nevarnost in nas sproti opozarja pred njimi.

PREKLETSTVO DANAŠNJEGA KINA

Največjo nevarnost za človekovo pravno in duhovno zdravje predstavlja danes brez dvoma kino. Zaradi silnega vpliva, ki ga ima na gledalce in zaradi splošne razširjenosti — dnevno ga obiše okrog 36 milijonov ljudi — je kino nova duhovna velesila, ki pa je žal v rokah tistih, ki jim je edina morala njihov žep. V svoji trgovski premetenosti računajo tudi na najnižje človeške nagone. Na platnu prikazujejo po večini razkošno in nemoralno življenje »višje« družbe z njenimi škandali, najgrše grehe proslavljajo kot junaštva in s tem razdiralno vplivajo na ljudi.

Na to veliko nevarnost, ki preti veri in morali od kina, nas sv. oče opozarja kot pravi zdravnik, ki ne ugotovi samo bolezni, ampak da tudi zdravlilo, nam pokaže tudi način, kako se te nevarnosti ubranimo. V svoji okrožnici poudarja: Nikar uničiti kina, ampak rešiti ga!

Na apostolskem sedežu se vrste papeži drug za drugim, različni po rodu, po narodnosti, po kulturi in vzgoji, a to jim je eno, stalno prepričanje, da vsi morajo priporočati Akvinca. (Kard. Billot S. J.)

R. von Ihering o sv. Tomažu

Slavni nemški pravnik Rudolf von Ihering je v drugi izdaji svoje knjige »Namen v pravu« (Der Zweck im Recht, II. zv., 1883, str. 161) dejal o sv. Tomažu Akvinskem: »Strmé se vprašujem, kako je bilo mogoče, da je naša protestantska znanost tako pozabila na te resnice, potem ko so bile enkrat zapisane. Koliko zablod bi si bila lahko prihranila, če bi jih bila vpoštevala! Jaz zase morda celo te knjige ne bi bil napisal, ako bi jih poznal. Zakaj poglavitne misli, za katere gre, najdemo že pri tem silnem mislecu v popolni jasnosti in kleni obliki.«

Nenadomestljiva knjiga

Protestantski cerkveni zgodovinar Hermenlink je v spisu Katholizismus und Protestantismus in der Gegenwart zapisal: »Brez nadaljnega moramo priznati, da logično metafizičnega šolanja po Akvinčevi Summi nič na svetu ne more nadomestiti in po tem spoznanju moramo uravnati svoje načrte za reformo študija.«

Poljski pravniki k sv. Tomažu

Na letošnjem III. kongresu poljskih pravnikov v Katovicah je eden izmed govornikov, ki je doslej veljal za liberalnega, poudaril, da sodobne pravne močno zajema pravna filozofija skolastike in zlasti sv. Tomaža Akvinskega. Sploh se je kongres vršil v znamenju velikega obrata pravnikov h katoliškemu svetovnemu nazoru in pokazal je, da se »pravno mišljenje, ki je bilo v času pozitivizma in materializma od Boga odvrnjeno, zopet približuje božji in cerkveni črti,« kakor je dejal v svoji pridigi škof Adamski, ki je kongres odprl s sv. mašo.

»Nihče več do konca sveta«

Brat Jakob iz Viterba, neapeljski škof, je večkrat dejal, da po veri in svetemu Duhu misli, da je naš Odršenik kot učenika resnice, ki naj razsvetli svet in vso Cerkev, najprej poslal Pavla, zatem Avguština in nazadnje, v tem poslednjem času, brata Tomaža, za katerim, tako je govoril, ne bo nihče več prišel do konca sveta.

Izjava Bartolomeja iz Capue na kanonizacijskem procesu 8. avgusta 1319.

Dva odlomka iz knjige

G. K. Chestertona o sv. Tomažu

SKUŠNJAVA SV. TOMAŽA

Samo enkrat v svojem življenju, nikdar prej in nikdar pozneje, je bil sv. Tomaž v resnici ves iz sebe. Kakor vihar je planil iz okrožja duha in premišljevanj, v katerem je navadno živel. To je bilo takrat, ko so mu bratje pripeljali v njegovo grajsko ječo neko prav posebno nališpano in nabarvano dekle z namenom, da ga presenetijo z nenadno skušnjava ali ga vsaj zapletejo v škandal. Tudi po manj strogih nravnih načelih, kot so bila njegova, bi bila njegova ogorčenost le preveč upravičena. Kajti ničvrednost tega načrta je bila še hujša kot njega neumnost. Celó za najpreprostejše pojmovanje nravnosti je pač moralo biti popolnoma jasno, da je za Tomaža kot plemenitaša žaljiva že samo misel, da

bi on zaradi tako nizkotnega izzivanja prelomil svojo redovniško zaobljubo. In sv. Tomaž je vedel, da njegovi bratje to vedo in bratje so vedeli, da on to ve. On pa je bil v prav posebno visoki meri tenkočuten, in v tem ga je podpiralo še brezmejno stremljenje po ponižnosti, ki je bila zanj glas božji z nebes. V tem edinem trenutku, ko je Tomaž vzplamtel, se je ta težka, orjaška postava pokazala živahna, celo razburjena, v resnici zelo razburjena. Planil je s svojega sedeža, potegnil žareče poleno iz ognja in ga zavihtel kakor ognjen meč. Kajpak je ženščina na ves glas zavreščala in pobegnila — in prav to je on hotel. Kaj neki si je mogla misliti o tem norem velikanu, ki je vihtel goreče poleno?

On pa je stopil k vratom in jih grmeče zaloputnil. Tedaj je naglo z neko divjo slovesnostjo vžgal s polenom v vrata velik, črn križ in vrgel poleno v ogenj nazaj. In potem je zopet sedel na stol misleca, ki se ničemur ne da mo-

Kot vsaka tehnična iznajdba je tudi kino sam na sebi indiferenten: ne dober, ne slab. Odvisno je od človeka, kako ga uporablja, v dobro ali v zlo. Lahko mu prinaša blagoslov, lahko pa tudi prekletstvo.

Danes nam prinaša prekletstvo. V mladih srcih uničuje vero, podira ideale, uči mladino nemoralnega življenja, zbuja želje po razkošju, ubija čut sramežljivosti.

REFORMA

Mi pa hočemo, da nam bo prinašal blagoslov! Hočemo se v filmu pošteno razveseliti, hočemo zdrave zabave, ki bo v nas gradila, ne pa podirala. Hočemo, da nam kino pokaže pravo življenje, ne življenje plesnih dvoran.

Podjetniki se na vse moralne nauke ne bodo prav nič ozirali. Edino ranljivo mesto pri njih je blagajna. Tu se mora poznati, kakšne filme zahtevajo poštene ljudje, kakšne pa odklanjajo.

Zato nas papež vse poziva na svet boj. Boriti se moramo proti slabim filmom z bojkotom, obenem pa agitirati za dobre filme. Le tako bomo zlomili odpor filmskih kapitalistov in rešili svet pred moralnim prepadom.

Značilno je, da je okrožnica naletela na veliko odobravanje ne samo pri katoličanih, ampak celo pri protestantih in tudi pri Judih. Papež se tu pač zavzema za stvari, ki so utemeljene v naravi in jim nihče ne more oporekati.

Okrožnica je bila takoj po izidu prevedena v slovenščino. Danes pa nastopa novo pot v slovensko javnost. Predvsem med slovensko dijaštvo. Mi, slovenski dijaki, ki nam je papeževa beseda in želja svet ukaz, bomo knjižico z veseljem vzeli v roke, jo preštudirali, potem pa reformo začeli izvajati najprej pri sebi.

titi, na stolico filozofije, na skriti prestol pre-mišljevanj, da ga nikoli več ne zapusti.

LUTER SEŽIGA SUMMO

Avguštinski menih, ki je z enim udarcem maščeval vse srednjeveške avguštinovce, je bil s svojo plečato, tršato postavo dovolj obsežen, da je za štiri stoletja skoro popolnoma zakril Akvinca, to daljno človeško goro. Pravijo, da je teološko »Summo« ob enem z drugimi deli sv. Tomaža javno sežgal —. Pravijo, da je knji-ge sežigati težko. Izredno težko pa je menda bilo sežgati tolikšno goro knjig, kot jih je dominikanec posvetil vsem spornim vprašanjem krščanstva. Naj bo že kakorkoli, vsekakor leži nekaj mračno apokaliptičnega v zamisli takega uničevanja, če si predočimo zgoščeno celoto tega res vesoljnega pregleda vseh socialnih, нравnih in spekulativnih vprašanj.

List za listom je vzplamtel, zogljenel in se sesul, vse zgoščene definicije, ki so premagale toliko zmot in pretiravanj, vse dalekovidne in pretehtane sodbe o nasprotujočih si dolžnostih in o izbiri manjšega zla, vsa velikopotezna razmišljanja o umetnosti vladanja in o vladi pravičnosti, vsa razlikovanja o pravi rabi in zlorabi zasebne lastnine, vsa pravila in izjeme o velikem zlu vojne, vsa vpoštevanja človeške slabosti, vsa skrb za ozdravitev človeštva. Vsa gora srednjeveškega humanizma se je sesedla in se razblinila v dim, njegovi sovražniki pa so imeli mrko veselje, kajti svetli dan duha je minil.

Stavek za stavkom je zgorel, silogizem za silogizmom, in zlata načela so se spremenila v zlate plamene, v zadnji umirajoči blesk, ki je

obsegel v sebi, kar je nekoč bila velika modrost Grkov. Največja sinteza človeške zgodovine, ki naj bi bila spojila stari in novi svet, je v plamenih zgorela in ostala polovici sveta pozabljena kakor bežen dim.

Stoletja so minila in časi so postali drugačni. Angelom enaki učenik nam z orjaškimi koraki znova prihaja nasproti, večji kot kdajkoli prej.

In »Summa« ne gori več, »Summa« sveti.

CARDIJN O MOLKU

Ustanovitelj in voditelj žosistov pravi o vrednosti molka:

Če hočete postati voditelji, morate znati posvetiti v svojem dnevnem življenju nekaj časa molku. Naučite se molčati, da boste znali govoriti...

V svojih duhovnih vajah in duhovnih obnovah pripisujemo večjo važnost molku kot pouku. Molk nam daje priliko, da gremo stvarjem do dna.

Ne moremo si misliti človeka, ki bi mogel postati eden največjih duhov na zemlji, pa bi se ne znal zbrati. Če človek ne išče globokega smisla stvari, ne bo nikdar resničen človek, ampak stroj.

V vseh cerkvenih redovih je za molk odločen poseben čas. Pod nobeno pretvezo ni dovoljeno motiti tega molka. Tudi mi imejmo določen čas za premišljevanje, za študij, za molitev; izkoristimo ta čas in delajmo načrte, kako bomo prisostvovali sveti maši in kako bomo opravljali dela čez dan.

Pij XI. odklanja

Središče boja

Zdi se, kot bi v Mehiki po dobi tolikih krvavih preganjanj nastopala nova doba verske strpnosti. Po večjih mestih je prvotna strogost oblasti, ki je dosledno preganjala vsako izvrševanje verskih dolžnosti, nekoliko popustila. Toda to velikodušno popuščanje ni spreobrnjenje, kajti vsi zakoni, ki so bili izdani, v vsej svoji strogosti še veljajo. Navidezno popuščanje je samo spremenjena taktika, ki hoče katolicizem sedaj uničiti namesto s krvavimi preganjanji z odtujevanjem vernikov od Cerkve, kar jasno dokazuje šolska politika vlade. Ta način boja, da se vera sistematično ruši v šolah, ima vedno tudi svoj uspeh. Zato se vse države, kjer ima framasonerija količkaj moči, krčevito branijo dovoliti katoliške šole,

katoličani pa, kjer so zavedni, se vedno odločneje bore za svoje neodvisno katoliško šolstvo.

Zapuščena kardinala Maurina

Kako je katoliška Cerkva kapitulistična kaže tudi zapuščina kardinala Maurina, ki je umrl 16. novembra 1936.

vsak socializem

V svoji oporoki je zapisal: »Naj moji domači ne bodo presenečeni, da ob moji smrti ne bodo našli ničesar ali skoro ničesar. Duhovnik je za duše, župnik za župljane, škof za duhovnike, vernike in zavode svoje škofije. Razdal sem vse, kolikor sem prejel.« — In kardinal je dostavil: »Moja sestra naj da 1.000 frankov, če jih bo dobila v moji zapuščini, za maše, ki naj se darujejo za pokoj moje duše.«

Sovražniki Cerkve so ga radi dolžili, da je v zvezi z denarnimi mo-

gotci. Sodili so pač po svojih voditeljih, ki navadno hitro obogate. Opozoriti jih moramo na dejstvo, da kardinal Maurin, ki je bil 50 let duhovnik, 25 let nadškof v Lyonu in 20 let primas Francije, ni imel ob svoji smrti več imetja ko 1.000 frankov, ki jih je namenil za maše za pokoj svoje duše.

Velike začetnice pod boljševiski

V SSSR imajo tole določbo: Imena Jezus Kristus, Alah, Jahve, Bog se smejo tiskati le z malo začetnico. Ugodnost velike začetnice uživata Mohamed in Mojzes in vsi poganski bogovi.

tudi krščanski

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).